

גיורת שמורה לכהן – אסורה או מותרת?

לכבוד העורך,

הרב שלמה דיכובסקי הסתמך, בין היתר, בתשובתו (פצוה דכא בעקרות תרוגנית, אסיא ע"א-ע"ב, 145-149, לעיל עמ' 183-197), על כך שרש"י ותוס' נחלקו ביבמות (סא, א) האם גיורת שמעולם לא נבעלה לפסול, מותרת לכהן. לדברי הגרש"ד, לדעת רש"י מותרת לכהן, ולתוס' אסורה.

לכאורה לא יתכן לומר שזו שיטת רש"י. שהרי בדיוק בשאלה זו נחלקו רשב"י ורבנן (יבמות ס, ב, קידושין עד, ב, עח, א) רשב"י אומר גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשרה לכהונה, אך רבנן סוברים שאע"פ שאינה ראויה לביאה, ולביאתה אין דין ביאה ולכן אין בה חשש זנות – בכל זאת אסורה לכהן. ובגמ' ביבמות (ס, ב) נפסקה הלכה כרבנן. א"כ איך אפשר לומר בדעת רש"י שגיורת שלא נבעלה מותרת לכהן, כנגד פסק ההלכה בתלמוד?

אמנם בהשקפה ראשונה לכאורה משמע כדברי הגרש"ד מרש"י ביבמות (סא, א), שנאמר במשנה שם "וחכמים אומרים אין זונה אלא גיורת ומשוחררת ושנבעלה בעילת זנות", ופרש"י "אלא הגיורת והמשוחררת – דביאת עכו"ם ועבד פסלה". משמע לכאורה שאם לא בא עליה לא גוי ולא עבד, לא נפסלה, ומותרת לכהן.

וכן משמע לכאורה ברש"י בתחילת פרק "עשרה יוחסין" (קידושין סט, א), שנאמר במשנה "לויי ישראלי חללי גירי וחרורי מותרין לבא זה בזה", ופרש"י "אבל כהנים בחללי גירי וחרורי לא, שחללה בלאו, וגיורת ומשוחררת בחזקת זונה". משמע שאם ידוע שאיננה זונה, כלומר שלא נבעלה לפסול לה – מותרת לכהן.

אמנם בהמשך פרק עשרה יוחסין (קידושין עד, ב) גבי מחלוקת רשב"י ורבנן, הביא רש"י את המקור לדעת רבנן "דכהן אסור בגיורת ואפי' פחותה מבת ג' שנים דלאו בת ביאה היא ואין שם משום חשש זנות, **דכתיב** (יחזקאל מד) **כי אם בתולות מזרע בית ישראל**". הרי שרש"י כתב במפורש שגיורת אסורה לכהן אפילו במקרה שלא נבעלה. ואע"ג דרשב"י חולק על זה, מ"מ בגמ' ביבמות נפסק כרבנן, כאמור לעיל.

עוד שמעתי להקשות מהא דאמרו בגמ' (קידושין עג, א) "והילכתא גר מותר בכהנת ומותר בממזרת, מותר בכהנת – לא הוזהרו כשירות להנשא לפסולים", ואם נאמר שגיורת נפסלת לכהן אך ורק משום שנבעלה לפסול, אם כן סיבה זו איננה שייכת בגר זכר, שהרי "איש" לא נפסל בביאתו

לפסולות. ואם כן מדוע תולה הגמ' את הכשר הגר הזכר ב"לא הוזהרו כשירות להנשא לפסולים"? הרי גם אם כן הוזהרו כשירות מלהינשא לפסולים, בכל זאת גר זכר איננו בכלל "פסולים", ואין כאן טעם לאסור.

לכן נראה פשוט בדעת רש"י, שמדאורייתא גיורת אסורה לכהן רק אם נבעלה לפסול (שלא כשיטת הרמב"ם פי"ח מהל' איסורי ביאה ה"ג, שאע"פ שלא נבעלה אסורה לכהן משום זונה, וכ"כ הריטב"א בחידושיו עמ"ס יבמות ס, ב, בדעת הרמב"ם). אך מדברי קבלה הרי היא אסורה גם אם לא נבעלה, משום דכתיב ביחזקאל "כי אם בתולות מזרע בית ישראל" (כשיטת הראב"ד שם).

לפי האמור, מובן מדוע במשנת יבמות המגדירה מהי זונה האסורה לכהן, מסביר רש"י רק את הטעם הנוגע לאיסור זונה מהתורה. כמו כן בתחילת עשרה יוחסין, רש"י דן בדברי המשנה העוסקת בדיני דאורייתא, כמו שכתב שם: "שחללה בלאו", לכן המשיך באיסורי תורה – באיסור זונה לכהן. [עוד אפשר לומר שרש"י מעדיף לפרש סתם משנה באופן שתוכל להתקיים גם כרשב"י]. לעומת זאת, בהמשך עשרה יוחסין (עד, ב) כשמדובר במחלוקת רשב"י ורבנן בדין גיורת פחותה מבת ג' שנים ויום אחד, בצדק הביא רש"י את הפסוק ביחזקאל "כי אם בתולות מזרע בית ישראל", שהרי הוא המקור מדברי קבלה לאיסור לדעת חכמים.

אליעזר זאב הלפרין

מקור: אסיא עג-עד, עמ' 195-196 (2004)